

17

kwietnia
niedziela / Sun
18:00

NFM, Sala Czerwona

Recital fortepianowy Szymona Nehringa

Szymon Nehring – fortepian

Juliusz Adamowski – słowo o muzyce

PROGRAM:

Ludwig van Beethoven (1770–1827) *Sonata G-dur op. 31 nr 1* [25']

I Allegro vivace

II Adagio grazioso

III Rondo: Allegretto

Fryderyk Chopin (1810–1849)

Mazurki op. 33: gis-moll nr 1, D-dur nr 2, C-dur nr 3, h-moll nr 4 [10']

Polonez fis-moll op. 44 [11']

Fryderyk Chopin *Etiudy op. 25: a-moll nr 11, cis-moll nr 7, c-moll nr 12* [11']

Siergiej Rachmaninow (1873–1943) *Etiudy-obrazy op. 39: fis-moll nr 3 Allegro molto, es-moll nr 5 Appassionato, c-moll nr 7 Lento, d-moll nr 8 Allegro moderato, D-dur nr 9 Allegro moderato* [27']

Współorganizacja:

Towarzystwo im. Ferenc Liszta

F. Chopin

S. Rachmaninow

Omówienie

Agata Adamczyk

Omawiając dzisiejszy program, trudno nie opowiadać o Szymonie Nehringu w kontekście XVII Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina. Zeszłoroczna edycja okazała się swoistym fenomenem nie tylko pod względem poziomu wykonawczego, ale też zainteresowania wśród słuchaczy – zarówno tych, którzy od lat śledzą przebieg konkursu, jak i początkujących amatorów muzyki kompozytora z Żelazowej Woli. Telewizja, media społecznościowe, serwisy internetowe dostarczały aktualnych informacji na temat muzycznej rywalizacji uczestników i przyciągały uwagę ciekawostkami dotyczącymi ich życia. W ten sposób trafiały do odbiorców pozornie niezainteresowanych. W sieci pojawiły się zabawne memy komentujące wydarzenia konkursowe, nawiązujące do poziomu emocji, które towarzyszą widzom podczas oglądania ważnego meczu piłki nożnej. Organizatorzy każdego dnia notowali pół miliona obejrzanych wykonań i dwa razy więcej wejść na stronę www.chopincompetition2015.com. Jak wynika z wypowiedzi Artura Szklenera, dyrektora Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina, konkurs „spotkał się także z niezwykłym zainteresowaniem wśród młodych pianistów. Niemal 500 osób z całego świata zgłosiło (...) swój udział”. Końcowe etapy charakteryzował wyjątkowo wysoki poziom wykonawczy, walka była wyrównana, niejednoznaczna, a trafność przewidywań wyniku wydawała się raczej przypadkowa. Do ścisłego finału zakwalifikowało się dziesięcioro uczestników. W gronie tym znalazł się Szymon Nehring – jedyny spośród dwudziestu trzech Polaków uczestniczących w eliminacjach.

Program dzisiejszego recitalu Nehringa częściowo składa się z kompozycji, które mieliśmy okazję usłyszeć podczas konkursowych zmagania pianisty. Wszystkie wybrane na ten wieczór utwory wymagają od wykonawcy w równym stopniu biegłości w poruszaniu się po klawiaturze, co dojrzałości artystycznej i umiejętności operowania natężeniem emocji, jednym razem powściągnięcia ich, innym – popuszczania im ugli.

Usłyszymy zatem *Sonatę* op. 31 nr 1 (pierwszą z cyklu trzech) Ludwiga van Beethovena, kipiącą radością, dowcipem i humorem. Jak przekonywał Bohdan Pocij, dominuje w niej pierwiastek gry, zabawy i wdzięku. Kompozycja powstała w latach 1801–1802, tj. w czasie wzrastającej ekspansji fortepianu, w dobie rodzącego się wirtuozostwa pianistycznego. Dlatego twórca stawia w niej najwyższe wówczas wymagania techniczne.

Jednym z obowiązkowych punktów programu konkursu chopinowskiego były mazurki – słynne miniatury taneczne – gatunek wymagający „jednocześnie świeżości niemal naiwnej i dojrzałego mistrzostwa”, jak pisał Mieczysław Tomaszewski. Szczególne wyzwanie stanowi tu *tempo rubato* (z wł. *rubare* – kraść), czyli wprowadzenie swobodnych przyspieszeń i zwolnień. W odniesieniu do sposobu wykonywania swoich mazurków Chopin pozostawił określone wskazówki: zalecał, by „lewa ręka była kapelmistrzem”, „by grała ściśle miarowo”, „by utrzymywała ścisłe tempo”, prawa zaś miała by „igrać swobodnie z rytmem”, „wyzwalać prawdę muzycznego wyrazu z wszystkich rytmicznych więzów, czy to przez niezdecydowanie, ociąganie się, czy też wpadanie z niecierpliwą popędliwością wcześniej i żywiej, jak mówca w namiętej mowie”. Chopin wykorzystywał w mazurkach elementy trzech tańców ludowych: mazura, kujawiaka i oberka. Każdy z nich wyróżnia się innymi cechami: mazur jest zamaszty i ma swobodną, często skoczną melodię o nieregularnych akcentach rytmicznych, kujawiak charakteryzuje się kotysaniem i śpiewnością, a oberek – żywiołowością i szybkim tempem. W większości mazurków kompozytor zestawiał dwie z wymienionych odmian tańców. *Mazurki* z opusu 33, które znalazły się w programie dzisiejszego recitalu, zawierają elementy typowe dla muzyki ludowej. Chopin połączył w nich, niekiedy synchronicznie w kilku głosach, różne odmiany tańców oraz zamienił rytm i tempo, np. zapisując oberka w zwolnionym tempie charakterystycznym dla kujawiaka. Cztery *mazurki* op. 33 powstawały w latach 1837–1838. Pierwszy z nich (*gis-moll*) według Mieczysława Tomaszewskiego charakteryzuje skupienie, pewna intymność i powściągnięta namiętność. Drugi (*C-dur*)

zachwyca śpiewnością i prostotą. Trzeci (D-dur) porywa żywiołowym oberkiem. Czwarty (h-moll) to w gruncie rzeczy raczej liryczne zamyślenie, przerywane porywami namiętności.

Wydaje się, że *Polonez fis-moll* powstawał w pasji i wielkim trudzie. W listach George Sand, pisanych latem 1841 roku, znajdujemy następującą relację na ten temat: „Chopin robi swoje, ale złości się na fortepian. Kiedy wierzchowiec nie spełnia jego rozkazów, wymierza mu potężne kukuksańce, tak że biedny instrument aż jęczy: *onac!* A przy tym wydaje mu się, że próżnuje, kiedy nie ugina się pod brzemieniem pracy”; „Przedwczoraj spędził cały dzień nie odzywając się do nikogo słowem. Czy ktoś go rozgniewał? Czy powiedziałam coś, co go zaniepokoiło?”. To pierwszy z trzech polonezów, w których kompozytor odrzucił charakter taneczny na rzecz swobodnej fantazji. Według Ferencza Liszta polonezy te „swym potężnym rytmem wstrząsają i elektryzują nas, wyrывая z wszelkiego odrętwienia”.

Etiudy, jako gatunek z założenia będący utworem użytkowym o charakterze dydaktycznym, w ujęciu Chopina wymagają od pianisty nie tylko niezwykłej biegłości (problem techniczny jest zaledwie ich punktem wyjścia), ale też dojrzałości artystycznej, która przejawia się m.in. w umiejętności prowadzenia frazy oraz gradacji napięcia. Etiudy Chopina wykonywane były w salonach i salach koncertowych już za życia autora, zarówno przez niego samego, jak i innych pianistów, w tym Liszta. *Etiudy* z opusu 25 kompozytor stworzył w latach 1835–1837. Znajdujemy w nich cały wachlarz emocji – od medytacji począwszy, przez posępność, poetyckość i tajemniczość, na wzburzeniu i żywiołowości skończywszy.

Równie ekspresyjne, jak i wirtuozowskie, wymagające dużej sprawności technicznej, a nawet siły fizycznej są *Etiudy-obrazy* op. 39 Siergieja Rachmaninowa. Kompozytor stworzył je między 1916 a 1917 rokiem. Nie opisał jednak swoich pozamuzycznych inspiracji, wyznając zasadę, że nie wierzy w artystę, który ujawnia zbyt wiele. *Etiudy-obrazy* pobudzają zatem wyobraźnię słuchaczy w zupełnie dowolny, indywidualny sposób.

Szymon Nehring

Jeden z najbardziej utalentowanych i obiecujących polskich pianistów młodego pokolenia. Dzięki znakomitym występom w XVII Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym im. F. Chopina jako jedyny Polak zagrał w finale konkursu (został uhonorowany wyróżnieniem, nagrodą publiczności oraz szeregiem nagród dodatkowych, w tym za stworzenie wybitnej kreacji artystycznej oraz za zasługi dla muzyki polskiej), co zaowocowało wieloma zaproszeniami koncertowymi z Polski i zagranicy. Obecnie jest studentem Akademii Muzycznej w Bydgoszczy w klasie S. Wojtasa. W 2015 roku ukazała się jego debiutancka płyta CD z muzyką polskich kompozytorów. Koncertował w wielu krajach (Austria, Estonia, Francja, Kanada, Niemcy, Norwegia, Rosja, Ukraina, Węgry, Włochy). Najbliższe plany artysty obejmują występy w Europie, USA i Ameryce Południowej. Jest stypendystą MKiDN (2010) i Fundacji Pro Musica Bona (od 2010), a w 2015 roku został laureatem stypendium Krystiana Zimermana. Szymon Nehring jest reprezentowany przez Stowarzyszenie im. Ludwiga van Beethovena.

PEŁNY BIOGRAM ARTYSTY:

www.nfm.wroclaw.pl/repertuar/biogramy

Szymon Nehring, fot. Piotr Markowski

Organizator:

Partner strategiczny:

Bank Polski

Złoty sponsor:

Partner wspierający:

NFM – instytucja kultury miasta Wrocławia, współprowadzona przez:

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

